

7.1 Lietuvos pramonė

1. Perskaite tekstą, atsakykite į klausimus.

Pramonė kartu su žemės ūkiu sudaro gamybos sferą, kurioje pramonei tenka svarbiausias vaidmuo. Pramonė apima žaliavų perdirbimą, medžiagų bei pusgaminių kitoms pramonės įmonėms gamybą ir galutinės produkcijos gamybą.

Lietuvos pramonė per visą nepriklausomybės laikotarpį nuolat keitėsi. Naujų technologijų diegimas, aplinkos taršos mažinimas, sudėtingesni produktai ir naujų rinkų užkariavimas būdingas daugeliui Lietuvos pramonės įmonių. Pramonės sektorius yra antrasis pagal reikšmingumą Lietuvos ekonomikoje. Sėkmingai įsitraukus į ES prekybines vertės grandines, pramoninės prekės sudaro daugiau nei 80 proc. Lietuvos prekių ir paslaugų eksporto.

Ūkio raida po sovietmečio ir pasaulio ekonomikoje vykstantys pokyčiai paveikė ir Lietuvos pramonės struktūrą. Beveik išnyko tam tikri pramonės šakų sektoriai – mašinų gamyba, elektrotechnika, radioelektronika. Atsirado naujų pramonės šakų – įvairių rūšių pakuočių gamybos, spaudos, biochemijos ir kt. Lietuvai įsijungus į pasaulinę rinką ir įtvirtinus rinkos ekonomiką, pramonė pamažu prisitaikė prie naujų sąlygų ir tapo modernia ūkio sritimi. Prie to svariai prisidėjo užsienio investicijos, didėjantis eksportas, augantis vartojimas, pažangiųjų technologijų diegimas. Pastaruoju metu pramonės gamybos pajėgumai auga, bet jų dalis sukuriamame šalies BVP mažėja. Tikimasi, kad Lietuvos pramonės posūkis link skaitmeninės žiedinės ekonomikos paskatins konkurencingumą, naujoves, naujų darbo vietų kūrimą ir gerovę, naujus žiedinius verslo modelius ir pirkimo praktiką, verslumą ir mokslinius tyrimus. Tikima, kad nauji išradimai prailgins produktų naudojimo laiką ir taip užkirs kelią neracionaliam išteklių eikvojimui ir švaistymui.

Pramonės gamybą sudaro trys pagrindiniai etapai:

- gamybos aprūpinimas (kapitalo investicijos, naudojamos gamybos sąnaudoms);
- gamybos procesas (produktų gamybos etapai);
- produkcijos realizavimas.

Tam, kad gamyba būtų pelninga, produkcijos vertė turi būti didesnė už išlaidas. Dalis gautos pridėtinės vertės paprastai skiriama gamybos procesui tobulinti, produkcijai gerinti ar gamybos apimtims didinti. Šie veiksmai padeda mažinti gamybos išlaidas ir išsilaikyti konkurencijos sąlygomis. Pramonę sudaro: gamtos išteklių kasyba ir gavyba (naudingųjų iškasenų iškasimas ir gavyba, pradinis apdorojimas, rūšiavimas, sodrinimas), elektros energijos, dujų bei vandens tiekimas ir perdirbamoji pramonė (perdirba žaliavas ir naudoja pirminę pramonės produkciją, pvz., plieną, naftos produktus).

Pagal Eleną Valančienę, Darių Česnavičių „Lietuva, Europa, pasaulis“; „Skaitmeninės mokymo priemonės, 9–10 klasė geografija“

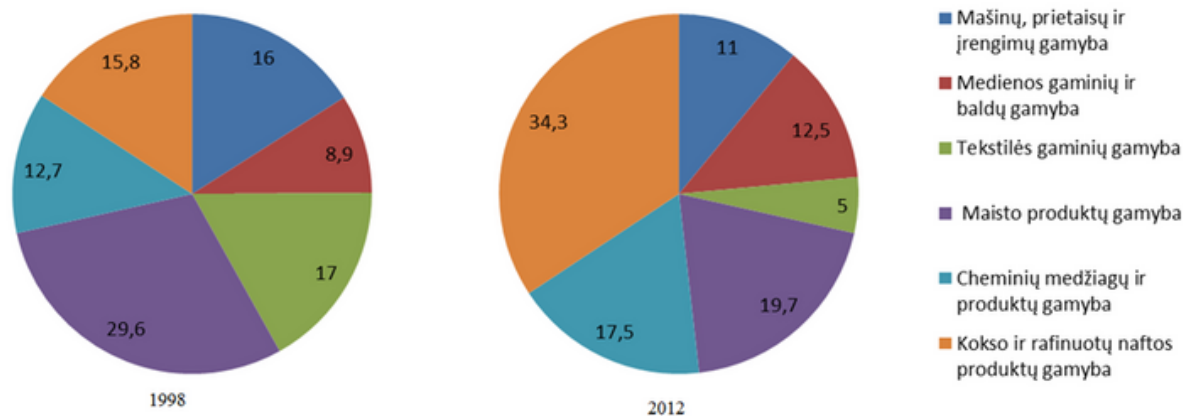
1. Kaip pertvarkyta Lietuvos pramonė, atkūrus nepriklausomybę?

2. Kokie yra pramonės gamybą sudarantys etapai?

7.1 Lietuvos pramonė

? 2. Išnagrinėję skritulines diagramas, atsakykite į klausimus.

Lietuvos pramonės šakų pasiskirstymas 1998 m. ir 2012 m.

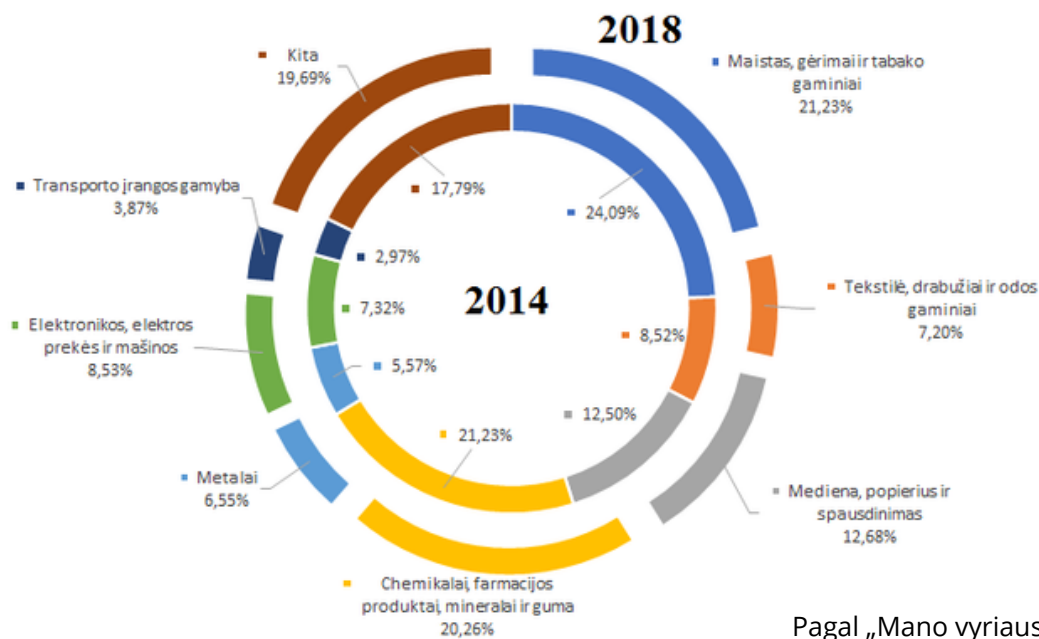
Pagal www.stat.gov.lt

1. Kuri pramonės šaka itin išaugo 2012 m.?

2. Kuri pramonės šaka 2012 m. labai sumažėjo?

3. Išnagrinėkite diagramą ir parašykite išvadas.

Gamybos sektoriai 2014 m. ir 2018 m. (bendroji pridėtinė vertė, to meto kainomis)

Pagal „Mano vyriausybė“

Išvados:

7.1 Lietuvos pramonė

4. Lentelėje pateikta keletas Lietuvos pramonės įmonių ir jų gaminama produkcija. Sužymėkite (+) įmonių gaminamą produkciją.

Įmonė / Produkcija	Žuvies gaminiai	Trąšos	Saldainiai	Sūreliai	Kuras	Vaistai
„Rūta“						
„Lifosa“						
„Sicor Biotech“						
„Camelia“						
„ORLEN Lietuva“						
„Džiugas“						
„Vilkyškių pieninė“						
„Zigmas“						

5. Prisiminkite ir parašykite, kokių lietuviškų gaminių esate matę ar pirkę šalyje, kurioje gyvenate, ar kitose užsienio šalyse.
